

посяти у душу працівника заводу чи поля. Донеччани бідкалися, що п'ять років вони тримали у студентах Ніну Козему, колгоспну рахівницю. А потім зізналися: «п'ять років знадобилося, щоб довести азбучну істину: людину, яка не любить і не знає математику, справжнім фахівцем не підготувати». Освітiani були змушені визнати, що набирати виробничників до педагогічного вишу – це поповнювати його випадковими людьми, далеким від школи. Прикметно, що у сусідньому Донецькому політехнічному інституті виробничники навчалися на «відмінно». Просто, вони вчили те, що було їм потрібно без зайвого – педагогічного – вантажу [7].

Освітiani почали шукати альтернативи. В останній рік «відлиги» на шпальтах «Радянської освіти» відкрито заговорили про те, що знання мало б бути єдиною перепусткою до вишу. Проте, педагоги зауважували, що цей принцип піддали перегляду. Згідно з правилами набору, на І курсі мали б прийняти 4/5 виробничників. Проти волі партії не підеш. Як і годиться, викладачі визнавали це положення як правильне. Досвід був перевагою спеціаліста та мав працювати на підвищення ефективності навчального процесу. Проте, працівники вишів зауважували, що 90% виробничники не мали стажу у школі чи інших освітніх закладах. Виробничий стаж нічого їм не дав окрім робочого досвіду. Значна частина виробничників при вступі демонструвала посередні знання. Чимало так і не вирівнювалося під час навчання у виші. Тому у Житомирському ДПП замислилися над цим. Вихід для них був у тому, аби надавати перевагу звичайним абітурієнтам перед виробничниками, якщо ті демонстрували кращі знання [10]. А з ними, можливо, і любов до професії.

Список використаних джерел

1. Сухенко В., Чекмар'ов В., Ватул'ов В. Наші претензії до університетів // Радянська освіта. – 23 березня 1957. – №12. – С.3.
2. Тевлін Я. За покликання, збагачене знаннями // Радянська освіта. – 1 лютого 1961. – №9. – С.2.
3. Стадниченко В. Знання під судом // Радянська освіта. – 20 листопада 1963. – №92. – С.2.
4. Юзвенко Л. Вантаж байдужості // Радянська освіта. – 1 червня 1963. – №43. – С.2.
5. Євгенова І. Дружба – дружбою... // Радянська освіта. – 27 квітня 1963. – №33. – С.1.
6. Осляк І. Інститутам – краю молодь // Радянська освіта. – 6 квітня 1960. – №28. – С.2.
7. Удовиченко С. Знання – єдина «перепустка» // Радянська освіта. – 30 січня 1963. – №8. – С.2.
8. Торгалю В. Для майбутніх педагогів // Радянська освіта. – 27 лютого 1963. – №16. – С.2.
9. Мордань В. Вершини долаються в наступі // Радянська освіта. – 3 квітня 1963. – №26. – С.2.
10. Близнюк С. Чисте золоте знань // Радянська освіта. – 23 вересня 1964. – №76. – С.2.

References

1. Sukhenko V., Chekmar'ov V., Vatul'ov V. Nashi pretenziyi do universytetiv // Radians'ka osvita. – 23 bereznya 1957. – №12. – S.3.
2. Tevlin Ya. Za poklykannya, zbahachene znannnyamy // Radians'ka osvita. – 1 lyutoho 1961. – №9. – S.2.
3. Stadnychenko V. Znannya pid sudom // Radians'ka osvita. – 20 lystopada 1963. – №92. – S.2.
4. Yuzvenko L. Vantazh bayduzhosti // Radians'ka osvita. – 1 chervnya 1963. – №43. – S.2.
5. Yevhenova I. Druzhba – druzhboyu... // Radians'ka osvita. – 27 kvitnya 1963. – №33. – S.1.
6. Oslyak I. Instytutam – krashchu molod' // Radians'ka osvita. – 6 kvitnya 1960. – №28. – S.2.
7. Udovychenko Ye. Znannya – yedyna «perepustka» // Radians'ka osvita. – 30 sichnya 1963. – №8. – S.2.

8. Torhalo V. Dlya maybutnikh pedahohiv // Radians'ka osvita. – 27 lyutoho 1963. – №16. – S.2.

9. Mordan' V. Vershyny dolayut'sya v nastupi // Radians'ka osvita. – 3 kvitnya 1963. – №26. – S.2.

10. Blyznyuk S. Chyste zoloto znan' // Radians'ka osvita. – 23 veresnya 1964. – №76. – S.2.

Lukyanenko O. V., Ph.D. in History, Senior lecturer of cultural sub-department in V. G. Korolenko Poltava National Pedagogical University (Ukraine, Poltava), lukyanenko.ov@gmail.com

«My character is not suitable for teaching»: professional vocation of students of pedagogical institutes of the Ukrainian SSR of the «thaw» period (2)

The article illustrates the evolution of the career guidance of the pedagogical institutes of the Ukrainian SSR during the period of de-Stalinization (1953–1964). Application of content analysis of pedagogical press allowed to describe the problem of conscious professional choice; to identify the «falsity» of choosing teacher's way and let compare the wish of students to go on educational work according to the distribution with avoidance of it.

Keywords: everyday life, career guidance, student employment, Higher Pedagogical School, de-Stalinization.

Лукьяненко А. В., кандидат исторических наук, старший преподаватель кафедры культурологии, Полтавский национальный педагогический университет им. В. Г. Короленко (Украина, Полтава), lukyanenko.ov@gmail.com

«Мой характер не подходит для учителя»: профессиональное призвание студентов педагогических вузов УССР времён «оттепели» (2)

Иллюстрируется эволюция профориентационной работы пединститутами УССР периода десталинизации (1953–1964 гг.). Применение метода контент-анализа педагогической прессы позволило описать проблему сознательного профессионального выбора; выявить «ошибочность» выбора учительского пути, сравнить желание студентов ехать по распределению на педагогическую работу с уклонением от нее.

Ключевые слова: повседневность, профориентация, трудоустройство студентов, высшая педагогическая школа, десталинизация.

* * *

УДК 339.9:338.46(1–925.8)/9

Посохов І. С.,
кандидат історичних наук, доцент кафедри туристичного бізнесу, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (Україна, Харків),
posokhis@gmail.com

ІСТОРИЧНІ РЕКОНСТРУКЦІЇ У ТУРИСТИЧНІЙ ПРАКТИЦІ ТА ПОЛІТИЦІ ПАМ'ЯТІ

Метою даного дослідження є аналіз теоретичних аспектів проблеми історичних реконструкцій у контексті світового досвіду. Визначено, що історичні реконструкції – це не лише засіб розвитку туризму та одна з форм організації дозвілля, але й шлях до конструювання або навіть маніпулювання пам'яттю. Відповідно, робиться висновок про те, що здійснення історичних реконструкцій вимагає запровадження свого роду етичного кодексу, яким повинні керуватися організатори таких заходів. Науковою тенденцією та перспективою розвитку історичних реконструкцій в Україні та світі у контексті політики пам'яті.

Ключові слова: історичні реконструкції, індустрія туризму, туристична політика, політика пам'яті.

Різноманітні культурні заходи останніми роками стали відігравати значну роль у діяльності окремих туристичних атракцій, регіонів або навіть країн. Вони активно використовуються для привертання уваги засобів масової інформації, залучення місцевого населення до різноманітних форм дозвілля. Багато країн витрачають величезні кошти саме на організацію фестивалів, які іноді притягують до себе сотні тисяч туристів. Такого роду заходи вимагають створення потужної інфраструктури, що повинна витримати справжнє «нашестя» учасників, які нерідко утворюють масштабні поселення. Дійсно,

актуалізація в такій формі історичної та культурної спадщини, здається, відкриває великі перспективи для просвітницької роботи. З іншого боку, такі фестивалі та подібні заходи нерідко задумані як слідування запитам посткультури (з її «грою в реальність»). Почасти вони являють собою просте копіювання побаченого десь чиновниками від культури. Останнім часом усе частіше зазначені заходи підпорядковані комерційним цілям, і, на жаль, організуються людьми недостатньо для цього підготовленими, з упором на примітивні ефекти. Нерідко в Україні саме такі фестивалі (наприклад, етнофестивалі) називають «історичною реконструкцією». Але насправді чи можна так говорити? Якою мірою ми використовуємо світовий досвід у цьому випадку?

Метою дослідження є аналіз теоретичних аспектів проблеми історичних реконструкцій, а також визначення тенденцій та перспектив розвитку історичних реконструкцій в Україні та світі у контексті політики пам'яті.

В Україні дослідженнями індустрії туризму як складного економіко-соціального та культурного феномену займаються О. Любіцева, А. Парфіненко та ін. Істотний внесок у розробку проблем організації та оцінки ефективності фестивалів та історичних реконструкцій у туризмі внесли закордонні дослідники Д. Болдуїн, Е. Брунер та ін. [4; 5; 7]. Вивченням особливостей організації та проведення історичних реконструкцій займаються також російські науковці А. Нікольський, В. Хабаров [2; 3]. На нашу думку, прийшов час і українським ученим звернути увагу на такого роду проблеми.

Під історичною реконструкцією ми розуміємо, насамперед, відновлення зовнішнього вигляду і конструкції об'єкта чи явища, засноване на його збережених фрагментах, залишках, і наявній історичній інформації про нього, за допомогою сучасних методів історичної науки. Аналогічно визначається історична реконструкція процесів, подій, технологій і ритуалів. Термін «історична реконструкція» нерідко на пострадянському просторі фактично ототожнюють з поняттям «історичне дослідження». Поняття «історична реконструкція» можна визначити як відтворення матеріальної і духовної культури тієї чи іншої історичної епохи або регіону з використанням археологічних, образотворчих і письмових джерел [1].

На пострадянському просторі історична реконструкція розвивається великими темпами, починаючи з 1990-х років. Класичний приклад – реконструкція Бородинської битви, яка за традицією проводиться в перший тиждень вересня на історичному полі на захід від Москви. Це – досить масштабне видовище, в якому беруть участь тисячі відповідним чином екіпірованих і натренованих людей (сотні кавалеристів, близько тисячі піхотинців, використовується кілька десятків гармат). На все це дійство дивляться тисячі туристів, воно широко висвітлюється в ЗМІ. Подібні заходи стають істотним чинником формування історичних уявлень. Але якщо реконструкція Бородинської битви відбувається в суворій відповідності з наявними історичними даними, то багато інших «реконструкцій» являють собою плід творчої фантазії організаторів та учасників і виглядають як шоу. Відповідно, слід визнати той факт, що раніше історична уява звичайної людини формувала образи на підставі по

суті канонічних текстів (підручники з історії, найбільш відомі художні твори та кінофільми), а тепер на неї починає істотно впливати імпровізація на полях «історичних реконструкцій». На жаль, ця ситуація залишається мало дослідженою в Україні. Поки «реконструкцією» займаються лише організатори туристичного бізнесу. Але, очевидно, такі заходи можуть і неодмінно стануть формою реалізації певної політики пам'яті. А значить, їх аналіз повинен здійснюватися і науковцями. Тим цікавіше звернути увагу на європейський і світовий досвід організації історичних реконструкцій та підходи до розуміння цього явища. Тим більше, що кількість таких «історичних реконструкцій» зростає дуже швидкими темпами в усьому світі – у світі їх налічуються тисячі [11, с. 14].

У закордонній літературі для позначення таких заходів використовуються дещо різні за змістом терміни, а, відповідно, і самі події сприймаються по-різному. Зокрема, в західній літературі часто використовують термін «re-enactment event» (буквально – інсценування події, обставини), який розуміється як «захід з культурної спадщини», оскільки основною метою є представлення аспекту (місцевого) минулого культурного життя для широкої аудиторії [9, с. 22]. Суть цього напрямку, наприклад, може складати вивчення і застосування на практиці військового мистецтва певної епохи. Багато необхідної інформації береться з джерел, які збереглися, дещо (елементи одягу) доопрацьовується людьми, виходячи зі здорового глузду. У результаті відбувається видовищне дійство, яке приваблює туристів. Такі батальні сцени можуть розділятися на постановочні (для глядачів, кінофільмів, наукових експериментів і т.д.) і спортивні, де люди можуть оцінити свої сили та вміння. Саме тому, як доповнення до поняття «re-enactment event» часто використовують слово «турнір» (що чітко орієнтує на спрямованість заходу).

Західні дослідники виділяють ще й так звану «living history» [8, с. 388] (буквально – «жива історія»), «експонати якої нерідко розташовані в музейному контексті і потрапляють до уваги на щорічних або приурочених до чогось святкуваннях (культурної спадщини) у конкретному місці» [9, с. 53]. «Жива історія» об'єднує матеріальні речі, діяльність, символи в одній інтерактивній презентації, мета якої – дати спостерігачам і учасникам подій відчуття того, що вони зробили крок назад в часі. Жива історія не обов'язково ставить за мету відтворення конкретної події в історії – більш важливим є відтворення історії культури. «Жива історія», на думку вчених, знаходиться на перетині таких дисциплін, як «експериментальна археологія» і «музейна педагогіка». Вона являє собою відтворення повсякденного побуту жителів якоїсь місцевості в певний історичний період, зазвичай у формі організації «музею живої історії» або проведення «фестивалу живої історії», а також уроків «живої історії» в школах. Тут важливо абсолютно все, починаючи від крою і зовнішнього вигляду одягу і закінчуючи автентичними рецептами кухні, поведінкою і мовою. Таким чином, термін «жива історія» має досить широкі межі і може включати в себе те, що у нас позначено поняттям «історична реконструкція» (коли заходи будуються на сценаріях розважального характеру, але вимоги до таких сценаріїв все ж більш жорсткі). Подібні заходи цікаві не тільки самим учасникам, а й глядачам, які

можуть не тільки своїми очима подивитися на незвичайну історію своєї країни, але й долучитися до неї.

«Історичні реконструкції» можна розділити на декілька категорій й за іншими критеріями. Так, можна виокремити реконструкції подій (Брістольський Ренесансний ярмарок, Уайтхолл парад (Лондон)) реконструкції об'єктів (Запорізька Січ), реконструкції символічних дій і ритуалів (засідання Мальтійського ордена в музейному комплексі в Гатчині). Втім, вочевидь, навіть кількох окремих термінів, існуючих в англійській мові, недостатньо для позначення всього видового розмаїття. «Історичні реконструкції» можуть між собою дуже відрізнятись як за цілепокладанням, так і за характером відновлюваного матеріалу, оскільки додатково можна виділити світлоглядні, поведінкові, технічні, матеріальні реконструкції і т.д.

Здійснення «історичних реконструкцій» в усьому світі пов'язане із взаємодією різних інтересів. Власне, вже у цьому можна бачити самостійну проблему. Зокрема, це виявляється в ході практичної організації «історичних реконструкцій». Так, дуже часто в положеннях про проведення фестивалів історичної реконструкції заявляється формат «жива історія» («living history»), але це нерідко є рекламним перебільшенням. Фестивалі історичної реконструкції, як правило, проводяться на кошти, що виділяються з бюджету адміністраціями міст, регіонів, а також на кошти спонсорів. У замовників заходів, відповідно, свої вимоги – для них важлива видовищність, розвиток туризму, залучення максимально можливої кількості туристів, зниження витрат за рахунок самоокупності заходу, а «справжність» не настільки важлива. На думку дослідників, вже це сприяє тому, що на рівні економічного підходу до організації фестивалю відбувається підміна понять «жива історія» та «шоу» [9, с. 40]. Замовники та спонсори фестивалю не готові оплачувати витрати на підготовку експерименту, їх не дуже турбує відповідність отриманого результату минулій реальності. Будь-яке шоу проводиться для глядачів – більшості з них також не потрібні дані науки та висока автентичність, адже туристи прийшли відпочити і насолодитися подією. Саме тому на фестивалі формату «шоу» затребувані ремесла, які, по-перше, розуміються туристами, по-друге, відрізняються видовищністю процесу і досяжністю результату. Але навіть якщо виділити два підходи до історичної реконструкції – власне наукову реконструкцію (експеримент) і реконструкцію як вид дозвілля, що відрізняються за своєю метою і, відповідно, методами здійснення, то стає очевидним – провести в реальному житті демаркаційну лінію між ними іноді буває дуже складно. Досягти автентичності не так просто, швидше ми маємо стилізацію під реконструкцію. Природно, чим далі епоха – тим менше інформації, доводиться постійно робити припущення на основі наявних мізерних даних про те, чого не було, але могло б бути. Реконструкція часто зводиться до відтворення матеріальних речей (зброя, гроші, прикраси, одяг, вікна в будинках і т.д.), однак, є ще й інша її складова – володіння цими речами (вміння носити речі, фехтувати, танцювати і т.д.). Деякі дослідники вказують і на ще одну складову – широке і глибоке занурення у світогляд людей відповідної «епохи і регіону» [6, с. 23].

У зв'язку із цим виникає складне запитання: як зробити так, щоб залучені для дійства учасники відповідали цим високим вимогам? Таким чином, нерідко

ми маємо справу з відтворенням (моделюванням), яке зводиться до зовнішнього копіювання окремих елементів, в основному матеріальної культури, часто із застосуванням сучасних матеріалів і технологій. У цьому випадку частка автентичних технологій і матеріалів є незначною. Що ж до духовної культури та соціальної сфери, то спроби реконструкцій в цій сфері вельми складні і спірні, тому нерідко мають ігровий характер. У цьому контексті слід згадати і поняття «рівень достовірності» – набір критеріїв дійсності, що визначає достовірність реконструкції матеріального об'єкту чи процесу на рівні джерел, матеріалів і технологій. Дійсно, існує проблема інтерпретації, розуміння джерела. Будь-яка реконструкція, створена на основі інтерпретації фактів, не може бути «справжньою реконструкцією» в принципі. Тому будь-які заяви про «повну реконструкцію» певного об'єкту, події або ритуалу є не більше ніж рекламою.

Рівень автентичності матеріальних об'єктів визначається різними оціночними критеріями [3, с. 13]. Так, «копія» – це предмет, зроблений в тих же розмірах і за тією ж технологією, з таких же матеріалів, як і за часів існування речі. «Репліка» – предмет, зроблений, так само як і копія, але з урахуванням розмірів сучасного власника (наприклад, лицарські лати). «Новоділ» – предмет, зроблений за існуючими в науковій літературі типологіями, з історично вірних матеріалів, з відомих під час існування предмета технологій. «Стилізація» – предмет, що збігається по контурах з існуючими типологіями, з історично вірних матеріалів, із застосуванням сучасних технологій. «Бутафорія» – предмет, виготовлений або не з історично вірних матеріалів, але відповідний до існуючих типологій, або, навпаки, зроблений з історично вірних матеріалів, але не вірний за типологіями (технологія виготовлення не є важливою у цьому випадку) [3, с. 14]. Таким чином, наприклад, застосування сучасних технологій при історично вірних матеріалах перетворює історичну реконструкцію матеріального об'єкту в історичну стилізацію. Застосування сучасних матеріалів при використанні не автентичних технологій перетворює реконструкцію об'єкта взагалі на бутафорію, тобто створення предметно відчутної атмосфери шляхом імітації справжніх предметів. У зв'язку з цим, слід визнати, що замість історичних реконструкцій найчастіше туристи спостерігають історичні стилізації або навіть бутафорію. І такі заходи було б правильніше називати не «історичною реконструкцією», а «історичною стилізацією» або «бутафорією». Але організатори ніколи не погодяться з цим, підміна понять стала ідейною основою самих заходів. На думку багатьох науковців і музейних працівників, масове використання копій і новоділів має небезпечну тенденцію – у свідомості суспільства зникає грань між поняттями «оригінал» і «копія», стає рівнозначною презентація копії і оригіналу. Відбувається девальвація і дискредитація справжніх речей.

Втім, слід погодитися з твердженнями про важливість проведення подібних заходів для місцевого населення і місцевої культури. Історично склалося, що фестиваль – це час святкування, релаксації і відновлення сил після періоду важкої роботи. Суттєвою функцією таких заходів є консолідація місцевого співтовариства, культивування позитивних героїв і продовження традицій. Очевидно, що історичні реконструкції подій дійсно виконують деякі з цих функцій. Дослідники Д. Пікард (D. Picard)

і М. Робінсон (M. Robinson) також вважають, що історичні реконструкції, як і їх прообрази в минулому, «є складними нашаруваннями соціальної реальності», що не тільки відзначають єдність людей, а й дають можливість «врятуватися від сучасності» через театральне дійство (що можливо, тільки коли в ньому беруть участь багато людей) [10, с. 70]. Так, Е. Брунер (E. Bruner) вважає, що «жива історія» може бути хорошим способом дізнатися про минуле [5, с. 406]. Цю думку поділяють й інші дослідники, які вважають, що автентичність не повинна бути бар'єром для розуміння «головної істини» про минуле [7, с. 73]. Дійсно, багато людей бажають долучитися до історії саме для того, щоб зрозуміти основи минулого і на цій основі побудувати вектори свого майбутнього.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Новітні політичні та психологічні технології дозволяють цілеспрямовано формувати громадську думку, маніпулювати суспільною свідомістю за допомогою історичного знання та історичної пам'яті, які в цьому випадку сконструйовані із заздалегідь заданою метою, за допомогою спеціально відібраної інформації, щоби впливати на емоції, мотиви, мислення і поведінку людей. Історична пам'ять може бути використана для підтримки стабільності у суспільстві або, навпаки, вона здатна спровокувати конфлікти. Історичні реконструкції – не лише засіб розвитку туризму та одна з форм організації дозвілля, але й шлях до конструювання або навіть маніпулювання пам'яттю. З одного боку, виникає питання, хто здійснює або має здійснювати (і взагалі, чи це потрібно) певний контроль за ними, адже в іншому випадку подібні фестивалі і шоу з елементами історії будуть розвиватися стихійно, а ефект, який вони можуть давати буде непередбачуваним. З іншого боку, виникає питання професійної, етичної та ін. відповідальності за здійснення певної політики у сфері реконструкції, оскільки історія – спільна людська спадщина. Саме тому, на нашу думку, до проблеми «фестивальних реконструкцій» слід залучати широкі кола фахівців з різних галузей науки, а здійснення такої політики має перебувати під контролем різноманітних структур громадянського суспільства.

Список використаних джерел

1. Историческая реконструкция. – Режим доступу: http://ru.wikipedia.org/wiki/Историческая_реконструкция/
2. Никольский А. Б. Методологические проблемы исторической реконструкции / А. Б. Никольский. – Режим доступу: <http://www.newchron.ru/prcv/doklad/methodology.htm>
3. Хабаров В. В. Реконструкторам о реконструкции / В. В. Хабаров // Реконструкция исторического костюма: Сб. м-лов Fashion-блока XV Международного фестиваля «Зиланткон». – Казань, 2006. – С.8–16.
4. Bowdin G. Events Management / Edited by: Bowdin G., McDonnell I., Allen J. O'Toole W. – Oxford: Butterworth-Heinemann, 2001. – 536 p.
5. Bruner E. M. Abraham Lincoln as authentic reproduction: A critique of postmodernism / E. M. Bruner // American Anthropologist. – 1994. – №96. – P.397–415.
6. Caillois R. «The sacred as transgression: Theory of the festival» / Caillois R. – Chicago: University of Illinois Press, 2001. – 140 p.
7. Goodacre B., Baldwin G. Living the Past: Reconstruction, Recreation, Re-enactment and Education at Museums and Historical Sites / B. Goodacre, G. Baldwin. – London: Middlesex University Press, 2002. – 224 p.
8. Hunt S. Acting the part: «Living history» as a serious leisure pursuit / S. Hunt // Leisure Studies. – 2004. – №23. – P.387–403.
9. Long P., Robinson M. 2004. Tourism and Cultural Festivals and Events: Marketing, Management and Evaluation / P. Long, M. Robinson. – Sunderland: Business Education Publishers, 2004. – 233 p.
10. Picard D., Robinson M. Festivals, Tourism and Social Change / D. Picard, M. Robinson. – Clevedon: Channel View Publications, 2006. – 296 p.
11. Smith M. K. Issues in Cultural Tourism Studies / M. K. Smith. – London: Routledge, 2003. – 195 p.

References

1. Istoricheskaja rekonstrukcija. – Rezhim dostupu: http://ru.wikipedia.org/wiki/Istoricheskaja_rekonstrukcija/
2. Nikol'skij A. B. Metodologicheskie problemy istoricheskoy rekonstrukcii / A. B. Nikol'skij. – Rezhim dostupu: <http://www.newchron.ru/prcv/doklad/methodology.htm>
3. Habarov V. V. Rekonstruktoram o rekonstrukcii / V. V. Habarov // Rekonstrukcija istoricheskogo kostjuma: Sb. m-lov Fashion-bloka XV Mezhdunarodnogo festivalja «Zilantkon». – Kazan', 2006. – S.8–16.
4. Bowdin G. Events Management / Edited by: Bowdin G., McDonnell I., Allen J. O'Toole W. – Oxford: Butterworth-Heinemann, 2001. – 536 p.
5. Bruner E. M. Abraham Lincoln as authentic reproduction: A critique of postmodernism / E. M. Bruner // American Anthropologist. – 1994. – №96. – P.397–415.
6. Caillois R. «The sacred as transgression: Theory of the festival» / Caillois R. – Chicago: University of Illinois Press, 2001. – 140 p.
7. Goodacre B., Baldwin G. Living the Past: Reconstruction, Recreation, Re-enactment and Education at Museums and Historical Sites / B. Goodacre, G. Baldwin. – London: Middlesex University Press, 2002. – 224 p.
8. Hunt S. Acting the part: «Living history» as a serious leisure pursuit / S. Hunt // Leisure Studies. – 2004. – №23. – P.387–403.
9. Long P., Robinson M. 2004. Tourism and Cultural Festivals and Events: Marketing, Management and Evaluation / P. Long, M. Robinson. – Sunderland: Business Education Publishers, 2004. – 233 p.
10. Picard D., Robinson M. Festivals, Tourism and Social Change / D. Picard, M. Robinson. – Clevedon: Channel View Publications, 2006. – 296 p.
11. Smith M. K. Issues in Cultural Tourism Studies / M. K. Smith. – London: Routledge, 2003. – 195 p.

Posokhov I. S., Ph.D., associate professor Tourism Business Department V. N. Karazin Kharkiv National University (Ukraine, Kharkiv), posokhis@gmail.com

Historical reconstructions in tourist practices and politics of memory

In the paper the theoretical aspects of historical reconstructions are studied. In particular, the analysis of the use of «re-enactment», «show», «festival», «living history» concepts are made, in the context of international experience. Some of the trends and prospects of rehabilitation of the festival reconstructions in the world are determined. Attention is drawn to the fact that historical reconstruction is not only a tool for tourism and a form of recreation, but also the way to construction or even manipulation of memory. Accordingly, it is concluded that the implementation of historical reconstructions requires the introduction of a kind of ethics code to guide the organizers of such events. Tendencies and prospects of historical reconstructions development in Ukraine and the world in the context of memory policy are shown.

Keywords: historical reconstruction, tourism industry, tourism policy, politics of memory.

Посохов И. С., кандидат исторических наук, Доцент кафедры туристического бизнеса, Харьковский национальный университет им. В. Н. Каразина (Украина, Харьков), posokhis@gmail.com

Исторические реконструкции в туристической практике и в политике памяти

Целью данного исследования является анализ теоретических аспектов проблемы исторических реконструкций в контексте мирового опыта. Обращается внимание на то, что исторические реконструкции – это не только средство развития туризма и одна из форм организации досуга, но и путь к конструированию или даже манипулированию памятью. Соответственно, делается вывод о том, что осуществление исторических реконструкций требует внедрения своего рода этического кодекса, которым должны руководствоваться организаторы таких мероприятий. Определены тенденции и перспективы развития исторических реконструкций в Украине и мире в контексте политики памяти.

Ключевые слова: исторические реконструкции, индустрия туризма, туристическая политика, политика памяти.

* * *